

Европейски икономически и социален комитет

NAT/495

**Интегриране на водната политика
към другите европейски политики
(проучвателно становище по
искане на унгарското
председателство)**

Брюксел, 15 юни 2011 г.

СТАНОВИЩЕ

на

Европейския икономически и социален комитет

относно

„Интегриране на водната политика към другите европейски политики“
(проучвателно становище по искане на унгарското председателство)

Докладчик: **г-жа Le Nouail-Marlière**

На 13 ноември 2010 г. бъдещото унгарско председателство на ЕС сезира ЕИСК с искане да изготви проучвателно становище относно

„Интегриране на водната политика към другите европейски политики“.

Специализираната секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 20 май 2011 г. (докладчик: г-жа Le Nouail-Marlière).

На 472-рата си пленарна сесия, проведена на 15 и 16 юни 2011 г. (заседание от 15 юни 2011 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 106 гласа „за“, 26 гласа „против“ и 8 гласа „въздържал се“.

*

* *

1. Заключение

- 1.1 Предвид експертния опит, който има ЕИСК в областта на околната среда, селскостопанските въпроси и предизвикателствата, свързани с въздействието на изменението на климата в Европа – редуващи се периоди на наводнения и суша, чиито последици са влошаването на водните ресурси, почвите и инфраструктурите и на икономическите и социалните дейности, Комитетът препоръчва консолидиран и трансверсален подход към проблемите в екологичен, икономически и социален аспект.
- 1.2 Комитетът счита за изключително важно ЕС да разработи европейска политика за водите посредством Рамковата директива за водата и насърчава държавите-членки и европейските институции да консолидират тази политика, като имат предвид, че водата е от първостепенно значение за гражданите, предприятията, земеделските стопанства и местните власти на първо място като основен фактор за живота и после поради значението си за икономиката, обществото и околната среда.
- 1.3 Ето защо Комитетът препоръчва да ѝ се отреди централно място в цялата политика на ЕС.

- 1.4 Опирайки се на специфичните нужди и ангажименти на селските и селскостопанските райони в периода на обсъждане на бъдещето на ОСП след 2013 г., ЕИСК препоръчва средствата от първия стълб да се обвържат в по-голяма степен с политиките за водата посредством механизъм за осъществяване чрез обвързване на помощите със спазването на екологични условия (*écoconditionnalité*)¹ и да се увеличат аграрно-екологичните мерки по втория стълб, както и субсидиите за опазване на водата, за да се достигнат равнища, гарантиращи подкрепа от страна на земеделските стопани.
- 1.5 Като се има предвид, че много бездомни или живеещи в нехигиенични жилища европейци все още са лишени от достъп до безплатна течаща и/или питейна вода, Комитетът подчертава, че съществува зависимост между свързаните с водата предизвикателства и борбата с бедността и амбицията за ликвидирането ѝ.
- 1.6 Отчита международното и извъневропейското измерение на европейската политика за околната среда чрез стратегията на ЕС, подхода му към търговията, околната среда и развитието и участието му в световни стратегии за околната среда, както на негова територия (транснационални басейни), така и във външните му политики².
- 1.7 Насърчава държавите-членки и Европейския съюз да ратифицират Конвенцията на ООН от 1997 г.³.
- 1.8 В областта на вътрешния пазар, основните права, интеграцията, социалното сближаване и здравеопазването са фактори, които изискват задълбочено проучване на въздействието и на цената на една политика за водите, която не включва социалното, екологичното и икономическото измерение.
- 1.9 За тази интеграция е необходимо да се съгласуват стратегиите, действащи между различните териториални интереси в държавите-членки и между съответните области (заетост, здравеопазване, околна среда, интензивно или биологично земеделие, енергетика, устройство на територията, финансиране на публичните политики и др.) и участници (частни и битови, промишлени и селскостопански потребители и ползватели).

1 Връщане на субсидиите при неспазване на европейските законодателни инструменти (ЕЗИ) и националните законодателни инструменти (въвеждане в законодателството), свързани със замърсяванията с нитрати, с качеството на водата, с Рамковата директива за водите, като се прилага принципът „замърсителят плаща“ и т.н.

2 Информационен доклад относно „Достоен труд и устойчиво развитие в средиземноморските страни с акцент върху секторите питейна вода, морска вода и канализация“ (REX/303).

3 Конвенция за правото на използване на международните водни пътища с неплавателна цел – http://untreaty.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/8_3_1997.pdf

- 1.10 По традиция, управлението на водните ресурси в цяла Европа набляга на подход, основан на търсенето и доставките. Днес ЕС трябва да развие нови начини на предвиждане с цел реагиране при природни бедствия или аварии, свързани с човешката дейност, които са заплаха и нанасят вреди на водните ресурси в краткосрочен план.
- 1.11 Като припомня основното значение на почвите и растителността, които играят роля на буфер срещу дъждовната вода, Комитетът приканва Съвета да възобнови приемането на директивата за почвите, доколкото тя е необходима за една ефективна политика за водата⁴.
- 1.12 Той трябва да изгради и устойчив подход към управлението на тези ресурси, като се съсредоточи и върху по-пестеливото потребление с цел опазване и съхраняване на ресурсите чрез по-ефективно ползване: нова организация на вододобива и на употребата на нови технологии.
- 1.13 Въпреки че все още до голяма степен е естествен, водният цикъл включва изкуствени фази, станали възможни благодарение на новите технологии, които не бива да заблуждават относно необходимостта от демократично обсъждане на възможностите за избор. На практика трябва да се обмисли по-справедлив подход към вододобива, който да отговаря на изискванията и на конкуренцията между енергийните и икономически сектори, към необходимостта от опазване на екосистемите с прясна вода и към изискването да се спазва едно основно право на гражданите.
- 1.14 Интегрираното управление на водосборните басейни е от съществено значение за опазването и управлението на ресурсите. То насърчава участието на различните заинтересовани страни с цел набелязване и прилагане на съответни мерки за решаване на регионалните предизвикателства, които често изискват компромиси между различните интереси и сектори: градоустройство; зони на преливане на реките; използване на земите, по-специално земеделските; промишленост; енергетика.
- 1.15 Комитетът подчертава, че би могло да се определи обхватът на европейските и националните субсидии и биха могли да се заделят и/или увеличат средствата с цел управление на помощите, предназначени за опазване на териториалния колективен обществен интерес, като например възстановяването на влажните зони или опазването на биологичното разнообразие, по-специално при разглеждането на реформата на правилата на ЕС в областта на държавните помощи, приложими към услугите от общ икономически интерес⁵.

⁴ COM(2006) 232 окончателен, 2006/0086/COD COM(2009)665 окончателен.

⁵ COM(2011) 146 окончателен. Становище на ЕИСК TEN/455.

- 1.16 Насърчава държавите-членки и регионалните и местните власти, с оглед на гарантирането на основното право на всеки гражданин да разполага с известно жизненоважно количество вода, да бъдат бдителни и да подобрят изискванията за прозрачност и обратимост на делегирането на обществените услуги или на услугите от общ интерес в юридически и икономически план: публична собственост, аренда, тарифиране, реинвестиране, дейности по поддръжка.
- 1.17 С безпокойство подчертава нуждата от предвиждане на управлението на човешките и социалните ресурси също по интегриран начин: първоначално и последващо обучение, рамка за сертифициране и признаване на квалификациите, прогнозно управление, цялостен и интегриран подход за насърчаване на професионалната и географската мобилност, включително аспекти, свързани с пола, база данни и др.
- 1.18 Комитетът препоръчва включване на социалния диалог като елемент, спомагащ за гарантирането на всички задачи, в цялото им разнообразие, на всички равнища на службите за водоснабдяване и канализация - по отношение както на статута на работещите, така и на безопасността на персонала и гражданите.
- 1.19 В областта на информация и консултация с потребителите, икономическите и социални съвети, навсякъде, където има такива, са ценен ресурс за консултации поради тяхната представителност, независимост, опит и възможност да организират публични изслушвания.

2. **Законодателни инструменти, в които се разглеждат политиките за водите**

- 2.1 С политиката за водите са свързани редица въпроси: управлението и опазването на водните ресурси, тяхното използване, управление на бедствията, свързани с водата, опазване на естествените местообитания, общественото здраве.
- 2.2 Следва списък на законодателството на ЕС и на етапите от разработването на най-подходящите политики в областта на управлението на водите:
- 70-те години на XX век – най-ранни инициативи:
 - 1976 г. – Директива относно качеството на водите за къпане
 - 1980 г. – Директива относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека
 - 90-те години на XX век – работа по основните източници на замърсяване при източника:
 - 1991 г. – пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места
 - 1991 г. – защита на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници

- 1996 г. – Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването (КПКЗ)
 - От 2000 г. – разширяване, съгласуване, рационализиране
 - 2000 г. – Рамкова директива за водите и нейните дъщерни директиви от 2006 и 2008 г. за подпочвените води и приоритетните вещества
 - 2007 г. – Директива за наводненията
 - 2007 г. – Недостигът на вода и сушите в Европейския съюз (съобщение)
- 2.2.1 Рамковата директива за водите (Директива 2000/60/ЕО) налага управление на басейните с цел „ежедневно“ опазване на ресурсите чрез въвеждане на понятието „речен басейн“. Тя позволява да се интегрира и управлението на континенталните и на крайбрежните води.
- 2.2.2 Чрез програми от мерки, внедрявани в областите с водни басейни, Рамковата директива за водите налага постигането на добро качество на водите през 2015 г. (с възможност за обосновани дерогации) и предпазване от влошаване на състоянието на водите в бъдеще:
- предотвратяване и ограничаване на замърсяването;
 - насърчаване на устойчивата употреба на водата;
 - опазване на околната среда;
 - подобряване на състоянието на водните екосистеми и намаляване на риска от наводнения и засушавания.
- 2.2.3 Той възложи на държавите-членки да набележат и класифицират басейните на своя територия, да анализират техните характеристики, да съобщават за наличието на рискови басейни и да изследват влиянието на човешките дейности върху водните басейни. Разработени са планове за управление на басейните, с цел предотвратяване на влошаването и замърсяването, подобряване и възстановяване на водните басейни, било то при повърхностните води, подземните води и водите в защитени територии. Необходимо е също така да се намали замърсяването от изхвърляния и емисии на опасни вещества. За тази цел през 2008 г. РДВ беше допълнена с Директивата за приоритетните вещества.
- 2.2.4 Временното влошаване на басейните е предмет на редица изключения. То не представлява нарушение на Рамковата директива, ако е резултат от извънредни и непредвидими обстоятелства, свързани с инцидент, естествена причина или форсмажорни обстоятелства. Тези изключения трябва да бъдат обосновани и оправдани от държавите-членки пред Комисията.

- 2.2.5 Директивата задължава държавите-членки, от 2010 г. да приемат политика на ценообразуване, която ще има различна тежест за различните потребители на вода (домакинства, селско стопанство, промишленост и др.) съгласно пропорционални принципи като размер на потреблението, „замърсителят плаща“, за възстановяване на разходите.
- 2.2.6 Държавите-членки са отговорни за въвеждането на система от санкции в случаи на нарушение на директивата, а Комисията може да приложи процедури за нарушение успоредно с наказания при неспазване на правилата. Въпреки това сложната система от процедури за нарушение не би позволила строгото прилагане на санкции и този режим на санкции не е с достатъчно възпиращ ефект. Би било целесъобразно да се предложи показна глоба за случаите на рецидив (глобата да се удвоява при всяко следващо нарушение).
- 2.2.7 Работата, извършена в рамките на REACH (законодателството относно регистрацията, оценката и разрешаването на употребата на химикали, списък с особено опасни замърсители), ще спомогне да се улесни намаляването на устойчиви замърсяващи вещества във водите, защитата на водните екосистеми и ограничаването на рисковете за общественото здраве.
- 2.3 *Комисията се самосезира по въпроса за водите в рамките на прегледа на състоянието на Общата селскостопанска политика*
- 2.3.1 Действително, чрез „прегледа на състоянието“ беше наложено изискването за въвеждане на „буферни ивици“ по протежение на водните течения, където се ограничават използването на пестициди, и за заделяне на финансови средства за борбата срещу недостига на вода. Необходимо е да се гарантира прилагането на тези мерки. Важно е също така да се провеждат оценки на въздействието върху количеството вода, използвана в производството на биогорива или биомаса.
- 2.4 *Целта на Директивата за предотвратяване на рисковете и наводненията е да се запази ресурсът в случай на природни бедствия⁶*
- 2.4.1 Директива 2007/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно оценката и управлението на риска от наводнения изисква от държавите-членки да „картографират“ опасностите и рисковете в тази област и да създадат планове за управление на риска от наводнения с цел тяхното намаляване. В директивата се предвижда, в хода на нейното прилагане, установяването на трансгранично сътрудничество и обмен на информация в общи трансгранични речни басейни.

⁶ ОВ С 195 от 18.8.2006 г., стр. 20.

- 2.5 *Фондът за солидарност на Европейския съюз обезщетява пострадалите от природни бедствия*
- 2.5.1 В становище на ЕИСК⁷ се изтъкват някои наченки на евентуално подобряване на функционирането на фонда. Действително, критериите за оперативна допустимост за отпускане на средствата, описани в член 4, са твърде ограничаващи и не са пригодени за някои видове щети. В становището се подчертава необходимостта от включване сред допустимите бедствени ситуации на бедствията, произтичащи от натрупване или в резултат от факти, случили се през по-дълъг период. Тези бедствия, като сушиите или жегите, са резултат от изменения в околната среда, за които са отговорни всички държави-членки на Съюза. В становището се изтъква, че водоснабдяването и функционирането на инфраструктурата трябва да бъдат покрити от фонда за солидарност, дори ако бедствието не е резултат от внезапно събитие.
- 2.6 *В Директивата за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването 2008/1/ЕО се предвижда рамка за инсталиране на промишлени и аграрно-промишлени производствени единици*⁸.
- 2.6.1 Теоретично тази директива задължава при индустриалните обекти да се използва най-добрата технология. Тя не е основен инструмент на европейската политика на водите, но неотдавнашният разлив на червена кал в Унгария, която замърси почвите и реките в района на Ајка, достигайки дори до река Дунав, също привлече вниманието към проблемите на околната среда и защитата на водните течения и към лечението и компенсирането на пострадалите при бедствия, както и към необходимото равнище на бдителност при изпълнението на водните политики. Въпреки това, по протежение на 3 019-те километра брегове на река Дунав⁹, все още има около 150 такива места, които според WWF, са „бомби със закъснител“. Например червената кал, остатък от процеса на производство на алуминиев триоксид, не е била обработвана, въпреки че има такава технология, която се използва на други места и позволява значително да се намалят 96-те % остатъчна натриева основа. Много предприятия, вместо да предложат реално пречистване, се задоволяват с наличието на басейни за задържане на отпадъците, които често нямат необходимия за производството капацитет¹⁰. Това ново изискване за обработка с най-ефективните налични технологии трябва да може да допълни инфраструктурите за складиране по по-добър, безопасен и съразмерен начин.

⁷ ОВ С 28 от 3.2.2006 г., стр. 69.

⁸ ОВ С 182 от 4.8.2009 г., стр. 46.
ОВ С 97 от 28.4.2007 г. стр. 12.
ОВ С 80 от 30.3.2004 г., стр. 29.

⁹ WWF/Нов завод, 21.10.2010 г.

¹⁰ Дълги години Sanofi Aventis, разположен в Иври (Франция), изливаше замърсители в канализационната мрежа на SIAAP, включително бензен (силно канцерогенно вещество), поради маломерни басейни за задържане на отпадъци.

2.7 *Директивата за обществените поръчки в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и телекомуникациите (90/531 и 93/38/ЕИО) осигурява рамка за използването на водните ресурси от публичните или частните оператори и определя условията за възлагане на обществени поръчки*

2.7.1 По време на предприсъединителния период беше поискано от присъединяващите се страни да приведат своята индустрия в съответствие с европейските стандарти. Няколко държави измениха законодателството си, като обаче намалиха някои прагове и минимизираха някои проблеми, свързани с околната среда.

2.7.2 Ето защо изглежда наложително ЕС и неговите държави-членки да укрепят средствата за изпълнение и прилагане на европейското законодателство с цел увеличаване на информираността и сигурността на своите граждани по отношение на достъпа до водоснабдяване и канализация.

2.8 *Изменение на климата и наводнения*

2.8.1 В резултат от последните наводнения в цяла Европа възникнаха много въпроси относно тяхното предотвратяване. Парадоксално, но Европейският съюз, който разполага със средства за овладяване на природните бедствия, няма такива за предотвратяване и предвиждане на риска от бедствия, предизвикани от умишлено или небрежно човешко поведение. За да бъдат ефективно, политиките, свързани с предотвратяването на наводненията, следва да бъдат интегрирани в по-всеобхватни политики за устройство на територията, инфраструктури, опазване на екосистемите, борба с изменението на климата¹¹.

2.9 *Трансгранично сътрудничество: примерът със Саар и Лотарингия в басейна на река Блис („Blies aval“)*

2.9.1 Беше създадено междурегионално сътрудничество между няколко участници, за да се постави началото на трансгранично партньорство „Наводнение“, като част от проекта Interreg IV A „Управление на наводненията и маловодието във водосборния басейн на Мозел и Саар - FLOW MS“. Споразумението събра международните комисии за защита на Мозел и Саар (CIPM), Министерството на околната среда, енергетиката и транспорта на провинция Саарланд (MUEV) префектура на регион Лотарингия, под-префектура Sarreguemines, четири германски и пет френски общини. Целта е справяне с наводненията чрез съвместни усилия за превенция и редовна обмяна на опит. Става въпрос за по-добро координиране на плановете за реагиране при извънредни ситуации и за приспособяване на инфраструктурата на общината с цел преодоляване на рисковете от наводнения.

¹¹ ОВ С 195 от 18.8.2006 г., стр. 20.

- 2.9.2 Трансграничното сътрудничество по проекта „Blies aval“ има за цел да се насърчи създаването на карти на районите с риск от наводнения, оценката на този риск и разработването на препоръки, които ще се актуализират чрез планове за управление на риска от наводнения.
- 2.9.3 Реките не свършват на границите. Местните инициативи са изключително важни за далновидното управление на ресурсите, както показват някои примери. Създава се транснационално сътрудничество в речните басейни като тези на Рейн, Одер, Маас, Дунав, Саар, Мозел и Елба. Съответните държави създават институции за осигуряване на координиран подход за управление на риска от наводнения и трансгранични планове за защита.
- 2.9.4 Басейнът на Семоа – приток на Маас, споделен между Белгия и Франция – е добър пример в тази посока. Въпреки разликите в превантивните мерки и законодателствата, от 2002 г. се изпълнява съвместен план за действие за борба срещу наводненията в горното течение (Белгия) и в долното (Франция). Финансовата програма Interreg III Франция-Валония-Фландрия (2002-2006 г.) за насърчаване на трансевропейското сътрудничество позволи обединяването в общ подход чрез „договор за реките“ (инструмент с цел, основано на участието, управление на водата) на действия за предотвратяване на наводнения и от двете страни на границата.
- 2.9.5 Други проекти като EUROTAS или трансгранични стратегии за Дунав или за Балтийско море са насочени към разработването на общи за няколко страни методологии за управление на риска от наводнения в дългосрочен план и за прогнозиране на наводнения в реално време или за опазване на сладководни извори.
- 2.9.6 Ето защо изглежда възможно, необходимо и подходящо да бъдат набелязани съвместни инициативи на местно равнище и след това да бъдат подкрепени политически и финансово от Европейския съюз.

3. Място и роля на местните власти и на гражданското общество

Може да се изброят различни области, в които европейските граждани са пряко заинтересовани от интегрирането на европейска политика за водите:

3.1 Въздействие от управлението на водите и на катастрофите върху населението

- 3.1.1 Недостигът на вода, редуващите се периоди на продължителна суша, наводнения или случаите на замърсяване на водите причиняват сериозни последствия и създават икономически и социални проблеми, и могат да доведат до изчезването на икономически дейности (включително селското стопанство), загуба на работни места и следователно до масово преселване и уязвимост на териториите.

3.1.2 Борбата с химическото замърсяване на водата е от съществено значение. От нея зависи здравето на растенията, животните и хората, както и предаването на химическите елементи по хранителната верига. Важно е списъкът на замърсяващите вещества, чието използване е забранено или регламентирано, да се преразглежда редовно, както е предвидено в директивата за приоритетните вещества. Ето защо е необходимо да се работи заедно със селскостопанските производители, предприятията и екологичните сдружения, които да регламентират използването на нови продукти и установяването на прагове за използване, както е посочено в предходните становища на ЕИСК¹².

3.2 *Различни употреби на водата*

3.2.1 Промисленият сектор, туризмът и селското стопанство са свързани с използването на водните ресурси и тяхното замърсяване. Галопиращата урбанизация на речните или морските зони също оказва натиск върху тази уязвима среда. В Европейския съюз за производството на енергия отиват 44% от общото потребление на вода – предимно за охлаждане. Двадесет и четири процента от водата се използват в селското стопанство, 21% за снабдяване на гражданите и 11% за промишлени цели. Зад тези стойности се крие различна употреба в отделните региони. В Южна Европа например за селското стопанство се използва над половината от потреблението на вода, а в някои региони достига над 80%, а в Западна Европа над половината каптирана вода се използва за производство на енергия и за охлаждане¹³.

3.2.2 Отношенията на зависимост между управлението на водните ресурси и производството на електроенергия са явни и следва да бъдат обсъдени от страна на Европейския съюз. От предназначенията за производство на електроенергия вода много малка част се употребява и по-голямата част в крайна сметка бива изхвърлена при по-висока температура. Опазването на водните системи е основен залог. Технологии за намаляване на количеството вода, използвано в производството на електроенергия, или за събиране на водата съществуват, но не могат да се прилагат поради по-високата си цена. Поради това е необходимо не само да се стимулират финансово НИРД около тази тематика, да се насърчава използването на тези нови технологии, но и да се интегрира дебатът за инвестициите и устойчивостта на тяхната възвръщаемост в свързаните области: екологична, социална и икономическа.

¹² CES 204/2007.

¹³ Water resources across Europe – confronting water scarcity and drought („Водните ресурси в Европа – справяне с недостига на вода и със сушата“), доклад на Европейската агенция за околната среда, ISSN 1725-9177, февруари 2009 г.

3.2.3 Практиките за ползване на земеделските земи и градското планиране биха могли да окажат голямо въздействие върху недостига на вода. Неконтролираната употреба утежнява използването на подземните или повърхностните води и може да доведе до необратими изменения на околната среда и до създаване на нежизнеспособен цикъл на социално-икономическото развитие, създавайки опасност за сигурността на храните, енергетиката и социалната стабилност. Няколко важни влажни зони, гори или естествените наводняеми долини са били обезводнени и оградени с диги и са били построени структури за регулиране и канали в подкрепа на урбанизацията, селското стопанство, енергопотреблението и търсенето на защита от наводнения¹⁴. Необходимо е бъдещите политики за устройство на територията да включват свързаните с водата ограничения.

3.3 *Управление на търсенето и осигуряване на устойчиво и трайно предлагане*

3.3.1 Редица фактори влияят върху търсенето на вода от страна на домакинствата: броят на населението и домакинствата, урбанизацията, туризмът, приходите, технологиите и поведението на потребителите. Освен това „течове“ в системата за разпределение и доставка на вода играят ключова роля в определянето на количеството вода, което достига до крайните потребители. Следва да се намали равнището им там, където е необходимо. Необходими са инвестиции за поддържането и разширяването на разпределителните мрежи, но и на инфраструктурата на отпадъчните води. През 2006 г. 10% от населението на ЕС-25 все още не е свързано към системата за събиране на отпадни води и между отделните страни се наблюдават значителни разлики¹⁵.

3.3.2 Туризмът може да увеличи значително консумацията на вода, особено през летните месеци и най-вече по южното крайбрежие на Европа, където регионите вече са подложени на значителен воден стрес. Повишаването на осведомеността на потребителите по същество е в допълнение към другите мерки за опазване на ресурсите.

3.3.3 Стандарти и независимост: повторната употреба на отпадъчните води в земеделието може да бъде съществен фактор за устойчиво управление на ресурсите и трябва да бъде сигурно от гледна точка на общественото здравеопазване, подобно на другите източници, чрез създаване и контрол на санитарните норми, установени в условия на прозрачност от страна на законодателя и контролирани от независими контролни институции, които самите са сертифицирани или публични.

¹⁴ „Доклад за състоянието и перспективите на околната среда през 2010 г. (SOER 2010)“, Европейска агенция за околната среда.

¹⁵ SOER стр. 103 + доклад на ЕАОС, стр.5 + съобщение на Евростат за пресата от 2006 г.

3.4 *Гражданското общество и европейските политики за водите*

3.4.1 Вследствие на резолюцията на Генералната асамблея на ООН от 26.07.2010 г.¹⁶. Съветът на ЕС обяви на 22 март 2010 г., че 27-те държави-членки признават правото на водоснабдяване и канализация, като припомни, че „всички държави имат задължения за спазване на човешките права по отношение на достъпа до безопасна питейна вода“ и че „задълженията за спазване на човешките права по отношение на достъпа до безопасна питейна вода и до канализация са свързани тясно с индивидуалните човешки права – като правото на жилище, храна и здраве“.

3.4.2 Правото на информация на гражданското общество относно данни, свързани с водата, е от съществено значение. През 1999 г. провинция Берлин приватизира предприятията си за управление на водите в полза на Veolia и на германския конгломерат RWE, което доведе до повишаване на цените за потребителите. Договорите за делегиране и техните клаузи, сключени между страните, още се пазят в тайна. Една популярна инициативата даде възможност да се създаде сдружението „Wassertisch Berliner“, което успя да събере достатъчно подписи за откриване на процедура за референдум. Деветдесет и осем процента от участниците в допитването (при участие 27% от гласоподавателите) се обявиха за публикуване и анулиране на тайните договори. След тази инициатива публикуваните откъси от докладите показаха, че печалбите на акционерите на двете дружества са били гарантирани от схема за компенсация. Следователно провинция Берлин (с публични средства) е осигурявала печалби за предприятията през годините, в които те не са успявали да спечелят сумите, определени от тайните клаузи. Все повече и повече местни органи в Европа се възползват от изтичането на договорите за делегиране с частни предприятия, за да върнат водните услуги към общините. Въпреки това, някои и то не кои да е, се оказаха пленници на договори, сключени при такива незаконосъобразни начални условия, така че бяха принудени да запазят участието на частните оператори¹⁷. Би могло да се подобри прозрачността на условията на делегиране на обществени услуги или на услуги от общ интерес и тяхната обратимост, по-специално чрез проучване на следното:

- управление на водите: реинвестиране на печалбите в поддръжката на мрежите и за модернизиране;
- характеристиките и тромавостта на инвестициите, които засягат достъпа до частния и публичния пазар не бива да водят до монопол и / или до съглашения;

¹⁶ Резолюция на Общото събрание на ООН: „Човешкото право на вода и канализация“, 07.26.2010 г., A/64/L.63/Rev.1, вж.: http://www.internationalwaterlaw.org/documents/intldocs/UNGA_Resolution_HR_to_Water.pdf.

¹⁷ Public Citizen, 'Campagne de l'eau pour tous' („Кампанията „Вода за всички“), 2007. „Veolia Environnement: профил на предприятие. Специален доклад на Public Citizen в рамките на кампанията „Вода за всички“ (<http://documents.foodandwaterwatch.org/Vivendi05.pdf>) и Тайният договор за приватизацията на водата в Берлин беше публикуван в берлинския ежедневник Die Tageszeitung (TAZ) в съботното му издание от 30 октомври 2010 г.: <http://www.taz.de/1/zukunft/wirtschaft/artikel/1/die-raeuberische-wasser-privatisierung/>.

- финансирането на най-големите частни предприятия за вода се извършва предимно от публични средства¹⁸;
- условия на труд, заетост и сигурност на персонала. Нужни са и ще бъдат нужни достатъчно на брой обучени и квалифицирани жени и мъже, които да се ползват с уникален статут на държавни служители във водоснабдяването, канализацията, контрола, преследването на нарушенията, изследванията и т.н., в рамките на статут на служителя, като гаранция за осигуряване на изпълнението на всички задачи в цялото им разнообразие на всички равнища;
- информиране и консултиране на потребителите. Икономическите и социални съвети, където има такива, са ценен ресурс поради своята представителност, опит и способност да организират публични изслушвания.

Брюксел, 15 юни 2011 г.

Председател
на
Европейския икономически и социален
комитет

Staffan Nilsson

¹⁸ <http://www.psir.org/reports/2010-W-EWCS.doc>.